

IEVADS LATVIJAS MĀKSLAS VĒSTURĒ

(32 nedēļas)

1) Kas ir mākslas vēsture? Mākslas veidi, stili un virzieni. Mākslas darba analīze.

2) Latvijas un latviešu mākslas vēsture. Māksla Latvijā līdz 19. gadsimta vidum. Mākslas vēstures stili Latvijas mākslas vēsturē. Viduslaiku, renesanses, manierisma, baroka, rokoko, klasicisma un romantisma mākslas liecības Latvijā.

- Rīgas Doms.

- Madonna ar bērnu. Livonijas ordeņa mestrs Valters fon Pletenbergs. 1515. gads.

- Kurzemes hercoga Vilhelma portrets. 1615. gads. Rundāles pils muzejs.

- Rundāles pils.

- Kazdangas pils. Arhitekts J. G. Ā. Berlics. 1800. gads.

- Johans Lēberehts Eginks (1784-1867). Odisejs un Nausikaja. 1824. A., e. 123,4 x 174cm. Latvijas Nacionālais mākslas muzejs.

3) Historisms un reālisms Latvijā. 19. gadsimta otrā puse. Pirmie latviešu profesionālie mākslinieki. Jānis Staņislavs Roze (1823-1897).

- Rīgas bulvāru loks. Rīgas 1. Pilsētas teātris (mūsdienās Latvijas Nacionālās operas nams). 1860.–1863. gads

- Nezināms autors. Lūk še, kā šeit dzīvo! A., e. 37,5 x 54cm. Latvijas Nacionālais mākslas muzejs.

- Jānis Staņislavs Roze. Jāņa Frīdriha Baumaņa portrets. Pēc 1878. A., e. 75, 8 x 61 cm. Rīgas vēstures un kuģniecības muzejs.

4) Historisms un reālisms Latvijā. 19. gadsimta otrā puse. Pirmie latviešu profesionālie mākslinieki. Kārlis Hūns (1831-1877) un Jūlijs Feders (1838-1909).

- Kārlis Hūns. Bērtuļu nakts priekšvakarā. 1868-1873. Papīrs, akvarelis, 58 x 46 cm. Latvijas Nacionālais mākslas muzejs.

- Jūlijs Feders. Gaujas leja. 1891. A., e. 101 x 173 cm. Latvijas Nacionālais mākslas muzejs.

5) Mākslinieku apvienība „Rūķis” un latviešu profesionālās mākslas pamatlicēji. 19. gadsimta beigas un 20. gadsimta sākums. Nacionālais romantisms, jūgendstils, simbolisms un impresionisms. Ādams Alksnis (1864-1897).

- Biržas komercskola (mūsdienās Latvijas Mākslas akadēmijas ēka). 1902.–1905. gads. V. L. Bokslafs.

- Ādams Alksnis. Skriešanās. 19. gadsimta 90. gadi. Papīrs, ogle, pastelis. 11 x 25,3 cm. Latvijas Nacionālais mākslas muzejs.

6) Mākslinieku apvienība „Rūķis” un latviešu profesionālās mākslas pamatlicēji. 19. gadsimta beigas un 20. gadsimta sākums. Janis Rozentāls (1866-1916).

- 1896. gada latviešu etnogrāfiskā izstāde Rīgā.

- Janis Rozentāls. Pēc dievkalpojuma (No baznīcas). 1894. A., e. 175 x 103 cm. Latvijas Nacionālais mākslas muzejs.

- Janis Rozentāls. Ganu meitas dziesma. 1898. A., e. 59 x 72 cm. Latvijas Nacionālais mākslas muzejs.

7) Mākslinieku apvienība „Rūķis” un latviešu profesionālās mākslas pamatlicēji. 19. gadsimta beigas un 20. gadsimta sākums. Vilhelms Purvītis (1872-1945), ainavas žanrs.

- Vilhelms Purvītis. Pavasara ūdeņi (Maestoso). Ap 1910. A., e. 102,5 x 144 cm. Latvijas Nacionālais mākslas muzejs.
- Vilhelms Purvītis. Viesturdārzā. Ap 1914. A., e. 68 x 84 cm. Latvijas Nacionālais mākslas muzejs.

8) Mākslinieku apvienība „Rūķis” un latviešu profesionālās mākslas pamatlicēji. 19. gadsimta beigas un 20. gadsimta sākums. Johans Valters (1869-1932)

- Johans Valters. Tirgus Jelgavā. 1897. A., e. 154 x 230 cm. Latvijas Nacionālais mākslas muzejs.
- Johans Valters. Peldētāji zēni. Ap 1900. K., e. 36 x 45 cm. Latvijas Nacionālais mākslas muzejs.

9) Latviešu profesionālās tēlniecības pamatlicēji. Gustavs Šķilters (1874-1954), Teodors Zaļkalns (1876-1972) un Burkards Dzenis (1879-1966).

- Gustavs Šķilters. Maziņš biju neredzēju. 1903. (bronza 1955). 42 x 53 x 70 cm. Latvijas Nacionālais mākslas muzejs.
- Teodors Zaļkalns. Sēdoša māmiņa. 1916. Granīts. 65 x 50 x 31 cm. Latvijas Nacionālais mākslas muzejs.
- Burkards Dzenis. Sievas portrets. 1922. Marmors. 33 x 42 x 26 cm. Latvijas Nacionālais mākslas muzejs.

10) Latviešu glezniecība 20. gadsimta sākumā. Jaunu izteiksmes formu meklējumi. Voldemārs Zeltiņš (1897-1909), Pēteris Krastiņš (1882-1943), Voldemārs Matvejs (1877-1914) un Rūdolfs Pērle (1875-1917).

- Voldemārs Matvejs. Senatne. 1908-1909. A., e. 80,5 x 149 cm. Latvijas Nacionālais mākslas muzejs.
- Rūdolfs Pērle. Dzīves ceļš. 1915. Papīrs, akvarelis. 62,5 x 76cm. Latvijas Nacionālais mākslas muzejs.

11) Latviešu profesionālā grafika. 20. gadsimta sākums. Rihards Zariņš (1896-1939) un Teodors Ūders (1868-1913).

- Rihards Zariņš. Plakāts pirmajai latviešu mākslinieku izstādei. 1910. Krāsaina litogrāfija. Latvijas Valsts arhīvs.
- Teodors Ūders. Rīts. 1910. Latvijas Nacionālais mākslas muzejs.

12) Jāzeps Grosvalda (1891-1920) un Jēkaba Kazaka (1895 - 1920) nozīme latviešu glezniecības attīstībā.

- Jāzeps Grosvalds. Nocietinājuma apšaudes laikā. 1916. Kartons, tuša. 54,5 x 67 cm. Latvijas Nacionālais mākslas muzejs
- Jēkabs Kazaks. Bēgļi. 1917. A., e. 210 x 107 cm. Latvijas Nacionālais mākslas muzejs.

13) Māksla Latvijā pēc valsts nodibināšanas. 20. gadsimta 20.–30. gadi. Galvenie virzieni, personības. Rīgas mākslinieku grupa.

- Oto Skulme. Kompozīcija. 1920. A., e. 81 x 75 cm. Latvijas Nacionālais mākslas muzejs.
- Aleksandra Beļcova. Tenisiste. 1927. A., e. 40,5 x 40,5 cm. Latvijas Nacionālais mākslas muzejs.
- Leo Svemps. Klusā daba ar avīzi un hortenziju. 1929. A., e. 93,5 x 76 cm. Latvijas Nacionālais mākslas muzejs.
- Kārlis Miesnieks. Dienišķā maize. 1929. A., e. 176 x 146 cm. Latvijas Nacionālais mākslas muzejs.
- Ģederts Eiass. Pie akas. 1935. A., e. 79 x 93 cm. Latvijas Nacionālais mākslas muzejs.
- Jānis Tīdemanis. Ostā. 20. Gs. 30. Gadi. A., e. 101 x 130 cm. Latvijas Nacionālais mākslas muzejs.

14) Māksla Latvijā. 20. gadsimta 20.–30. gadu beigas. Latvijas Mākslas akadēmija.

- Konrāds Ubāns. Irbenes iela. 1932. A., e. 65,5 x 81 cm. Latvijas Nacionālais mākslas muzejs.
- Valdemārs Tone. Pie loga. 1932. A., e. 101 x 73 cm. Latvijas Nacionālais mākslas muzejs.

15) Māksla Latvijā. 20. gadsimta 20.-30. gadu beigas. Grafika. Kārlis Padeģs (1911-1940), Sigismunds Vidberģs (1890-1970), Niklāvs Strunke (1894-1966). Latvijas Mākslas akadēmijas Grafikas meistardarbnīca un oforts. Rīģas Tautas augstskola un ksilogrāfijas uzplaukums.

- Sigismunds Vidberģs. Švarca kafejnīca. 1928. Papīrs, tuģa. 21,2 x 16,2 cm. Latvijas Nacionālais mākslas muzejs.

- Aleksandrs Junkers. Naktssargs. Kokgrebums. 1932. 11,5 x 14,5 cm.

16) Māksla Latvijā. 20. gadsimta 20.–30. gadu beigas. Tēlniecība. Marta Liepiņa – Skulme (1890-1962), Emīls Melderis (1889-1979). Monumentālās tēlniecības uzplaukums. Kārlis Zāle (1880-1942) un Kārlis Zemdeģa (1894-1963).

- Kārlis Zāle. Brīvības pieminekļis (1931-1935).

- Marta Liepiņa – Skulme. Vidzemniece. 1928 – 133. Granīts. 75 x 43 x 53 cm. Latvijas Nacionālais mākslas muzejs.

17) Māksla Latvijā pēc 2. pasaules kara. Sociālistiskais reālisms. 20. gadsimta 40.–50. gadi.

- Eduards Kalniņģš. Jaunās buras. 1945. A., e. 148 x 175 cm. LNMM

18) Skarbais stils. 20. gadsimta 50. – 60. gadi.

- Edģars Iltners. Zemes saimnieki. 1960. A.,e. 195 x 333 cm. LNMM

19) Mākslinieki “autsaideri”, otrā “Franģu grupa”.

- Maiģa Tabaka. Kāzas Rundālē. 1974. LNMM

20) Abstraktā māksla, konceptuālists. 20. gs. 60. – 70. gadi.

- Rūdolfģ Pinnis. Atspulģs upē. 1965. A.,e. 60 x 70 cm.

21) Ekspresionisma un neoekspresionisma izpausmes Latvijā.

- Jānis Pauģuks. Tīklu lāpītāģas Carnikavā. 1962. A.,e. 200 x 149 cm. LNMM

22) Jauni izteiksmes līdzekļi ārpus glezniecības, grafikas un tēlniecības.

- Lidģa Auza. Straume. 1971. A.,e. tempera, metāla skaidas. 120 x 72 cm.

23) Kinētiskā māksla. 20. gs. 70. – 80. gadi.

- Artūģrs Riņģis. Kinētiskais objekts „Sakta” uz viesnīvas Latvģija fasādes. 1979

24) Instalāģijas un vides māksla. 20. gs. 80. gadi līdz 21. gadsimts.

25) Peformances Latvijā. 20. gs. 60. gadi – 21. gadsimts

26) Fotogrāģģa Latvģijas mākslas vēsturē. 19. gs. beigas – 21. gadsimts

- Egons Spuris. Cikls Rīgas 19. gadsimta un 20. gadsimta sākuma proletāriešu rajonos. LNMM

27) Hiperreālisms.

- Miervaldis Polis. Darba diena pilsētā. 1978. Kartons, tempera, laka. 1978. 108 x 152,5 cm. LNMM

29) Latvijas māksla ar 20. gadsimta 90. gadiem līdz 21. gs. Jauno mediju māksla.

30) Latvijas māksla Venēcijas biennāle, mākslas galeriju nozīme, laikmetīgās mākslas kolekcijas veidošana. Akcija “Mākslai vajag telpu”.

31) Latviešu mākslinieki ārpus Latvijas: Gustavs Klucis, Daina Dagnija, Imants Tillers, Vija Celmiņa

Ieteicamā literatūra:

Brasliņa, Aija. Bremša, Laila. Bruģis, Dainis. Pelše, Stella. Pujāte, Inta. Latvijas mākslas vēsture. – Rīga: Pētergailis, 2004. ISBN 9984-33-045-1

Desmit epizodes 20. gadsimta otrās puses mākslā Latvijā / Sastādītāja Elita Ansons. – Rīga: Latvijas Nacionālais mākslas muzejs, 2019.

Kačalova, Tatjana, Pētersons, Rihards. Mākslas vēstures pamati. – Rīga: Zvaigzne ABC, 2013.

Latvijas mākslas vēsture V. / Sastādītājs un zinātniskais redaktors Eduards Kļaviņš. Autori: Eduards Kļaviņš, Stella Pelše, Anita Vanaga, Valdis Villerušs, Katrīna Teivāne –Korpa, Ilze Martinsone, Rūta Rinka, Marta Šuste. –Rīga: Latvijas Mākslas akadēmijas un Mākslas vēstures pētījumu atbalsta fonds, 2016.

Latvijas mākslas vēsture IV / Sastādītājs un zinātniskais redaktors Eduards Kļaviņš. Autori: Eduards Kļaviņš, Kristiāna Ābele, Silvija Grosa, Valdis Villerušs. –Rīga: Latvijas Mākslas akadēmija un Mākslas vēstures pētījumu atbalsta fonds, 2014.

Vudforda, Sūzena. Kā uzlūkot mākslas darbu. Rīga: Jāņa Rozeas apgāds, 2018.

Interneta resursi:

www.makslasvesture.lv

www.kulturaskanons.lv

www.lnmm.lv

Muzeji:

Latvijas Nacionālā mākslas muzeja patstāvīgā ekspozīcija un aktuālās izstādes

